

Quickscan natuurtoets

Bosontwikkeling Hoge Broekdijk

Neede

Provincie Gelderland

Quickscan natuurtoets

Bosontwikkeling Hoge Broekdijk

Neede

Opdrachtgever: Provincie Gelderland

Projectnummer: 3839.01

Datum: 24-04-2023

Status: Definitief

Projectleider en rapporteur: Jesse van Dijk

Autorisatie: Jur Metselaar

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN.....	4
2.1	Beschrijving projectgebied	4
2.2	Algemene constatering en	4
2.3	Geplande werkzaamheden	5
3	WERKWIJZE.....	6
3.1	Bureauonderzoek.....	6
3.2	Veldbezoek	6
3.3	Betrouwbaarheid	6
4	BELEIDSKADER	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Gebiedsbescherming.....	7
4.3	Soortbescherming	8
4.4	Houtopstanden	8
5	RESULTATEN	9
5.1	Gebiedsbescherming.....	9
5.2	Soortbescherming	12
5.3	Samenvatting	19
6	CONCLUSIE	20
6.1	Conclusies gebieds- en soortbescherming	20
6.2	Nader onderzoek.....	21
7	LITERATUURLIJST	22
7.1	Referenties	22
7.2	Gebruikte websites	23
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	23

1 INLEIDING

In opdracht van Provincie Gelderland is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd naar de agrarische percelen bij de kruising van de Hoge Broekdijk en de Aaftinkdijk in het buitengebied van Neede. Het projectgebied bestaat in de huidige situatie uit landbouwgrond dat in gebruik was als maïsveld en grasland. De provincie is voornemens om op de locatie een nieuw bosgebied te ontwikkelen ten behoeve van de landelijke bossenstrategie.

Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde gebieden en dier- en plantensoorten. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt in het buitengebied van Neede aan de kruising van de Hoge Broekdijk en de Aaftinkdijk. In het zuiden grenst het projectgebied aan de Lage Broekdijk. De omgeving van het projectgebied bestaat uit weiland, akkerland en bos met onder andere twee nabijgelegen poelen. Aan de westelijke grens wordt het woonerf van Aaftinkdijk 2 gedeeltelijk omsloten door het projectgebied. Hetzelfde geldt voor het woonerf van Lage Broekdijk 4 aan de zuidelijke grens.

Figuur 1. Luchtfoto van het projectgebied aan de Hoge Broekdijk (rode kaders).

2.2 Algemene constatering

De locatie bestaat uit grasland en akkerland waar maïs werd verbouwd. Eikenlanen begrenzen het projectgebied langs de Aaftinkdijk en de Lage Broekdijk. Centraal in het projectgebied staat ook een alleenstaande eik. Ten noordoosten van het terrein bevindt zich bosgebied.

Figuur 2 Oostelijke grens van het projectgebied aan de bosrand (linksboven), overzichtsfoto van de centraal gelegen akker met de alleenstaande eik (rechtsboven), overzichtsfoto van de noordelijke akker met op de achtergrond de eikenlaan (linksonder) en het zuidoostelijke grasland (rechtsonder).

2.3 Geplande werkzaamheden

Het plan voorziet in de ontwikkeling van bosgebied op de akkers en het grasland.

3 WERKWIJZE

3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 16 december 2022 en vond plaats van 12:15 tot 14:10. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt. Verder stond er een zwakke wind (ZO2) en was het circa -1 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde plant- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

4 BELEIDSKADER

4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (soortenbescherming) en hoofdstuk 4 (houtopstanden) van de Wnb van belang. Beschermd gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen echter niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbodszones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).

4.3 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrictlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodspalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

4.4 Houtopstanden

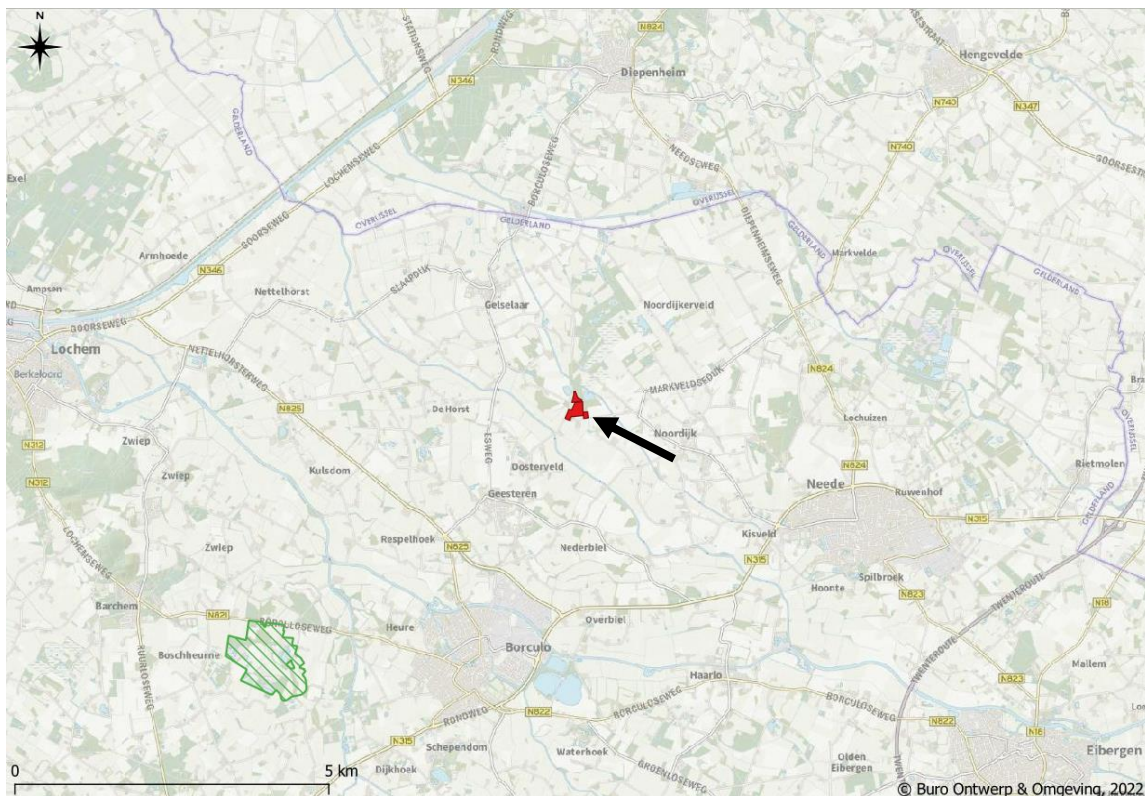
Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbeplantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan twintig bomen als houtopstand gerekend. Er zijn een aantal uitzonderingen op de meld- en herbeplantingsplicht (Wnb §4.1).

5 RESULTATEN

5.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het projectgebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het enige Natura 2000-gebied op minder dan 10 km afstand betreft Stelkampsveld dat gelegen is op 5,6 km afstand ten zuidwesten van het projectgebied.

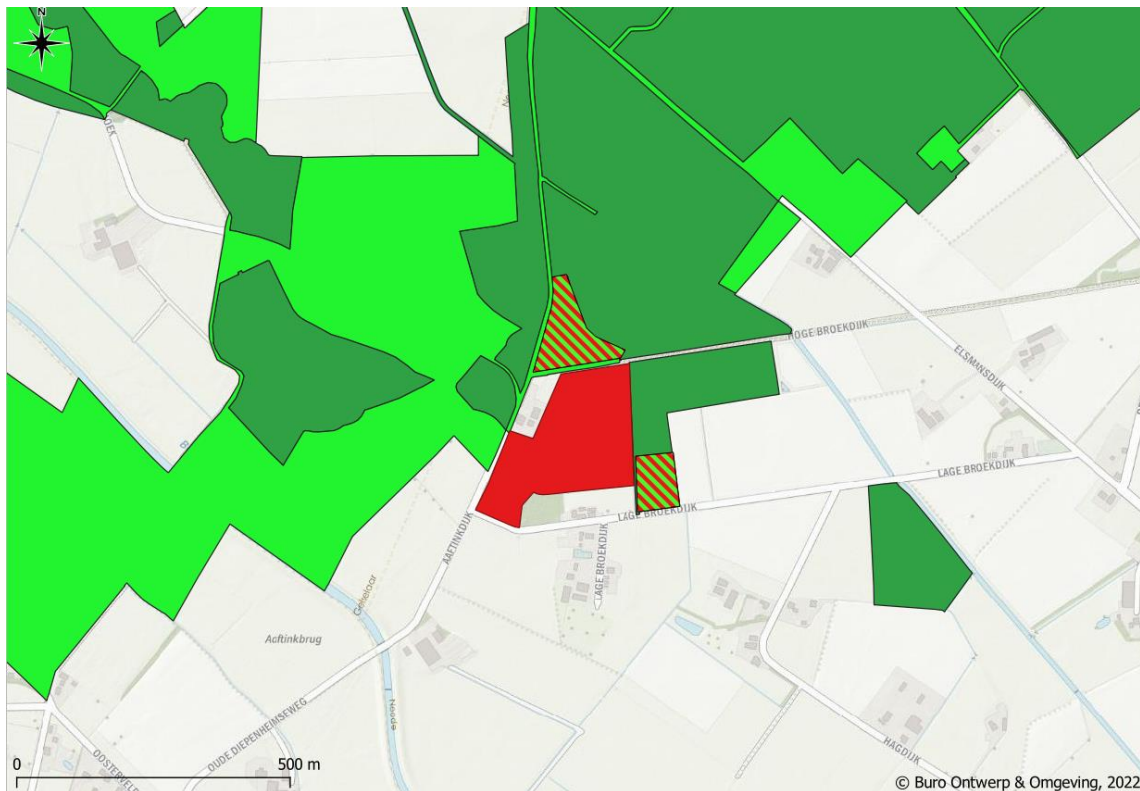

Figuur 3. Ligging projectgebied (rood vlak en pijl) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen gearceerd).

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Door verkeer en het eventuele gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. De aanplant van de bomen zal echter handmatig plaatsvinden en de grond zal niet worden afgegraven, waardoor het gebruik van werktuigen uiterst beperkt is. Bovendien is de tijdelijke depositie in deze realisatiefase niet significant ten opzichte van de voorafgaande depositie door het gebruik van de locatie als landbouwgrond. Er vindt dus geen toename van stikstofdepositie plaats ten gevolge van de realisatiefase. Een voortoets stikstof met AERIUS-berekening in het kader van de realisatiefase kan daarom achterwege worden gelaten. Daarnaast resulteert de ontwikkeling van bos na de ingreep niet in een toename van het aantal verkeersbewegingen. Er zal dus ook geen toename van stikstofdepositie plaatsvinden in de gebruiksfase. Een voortoets stikstof met AERIUS-berekening voor de gebruiksfase is daarom eveneens niet noodzakelijk.

Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone

Het projectgebied ligt vlak naast het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en valt deels binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 4). Dit betreft deelgebied 40: Noordijkerveld. Gezien de ligging van het projectgebied in de GO moet worden aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied niet significant worden aangetast.

Figuur 4. Ligging projectgebied (rood vlak) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen) en het deel van het projectgebied dat binnen de Groene Ontwikkelingszone valt (rood-groen gearceerd).

Tabel 1: Effecten op de gebiedspecifieke kernkwaliteiten

Kernkwaliteiten deelgebied 40	Effecten
Kleinschalig heide- en broekontginningslandschap met restanten natte heide, poelen en broekbossen	Verbetering beschermingszone
Natuurontwikkeling met als doel meer droge en vochtige heide en graslanden terug te brengen	Nee
Boomkikkerpopulatie	Potentiële uitbreiding leefgebied
Ecologische verbinding Horstgoot naar boomkikkerpopulatie bij Gelselaar en naar de Berkel	N.v.t.
Ecologische verbinding Schipbeek/Buurser Beek naar Needse Achterveld	N.v.t.
Leefgebied steenuil	Niet significant

Effecten op kernkwaliteiten die op voorhand kunnen worden uitgesloten zijn effecten op de ecologische verbinding Horstgoot naar Gelselaar/Berkel, effecten op de ecologische verbinding Schipbeek/Buurser Beek naar Needse Achterveld en effecten op natuurontwikkeling met als doel meer droge en vochtige heide en graslanden terug te brengen. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van deze gebieden en habitattypes.

Negatieve effecten op kleinschalig heide- en broekontginningslandschap met restanten natte heide, poelen en broekbossen worden eveneens uitgesloten. De bosontwikkeling op de locatie vergroot het bosoppervlak in de beschermingszone rondom de twee nabij gelegen poelen, wat een positief effect op deze kernkwaliteit heeft. De uitbreiding van het bosgebied kan op lange termijn ook resulteren in een uitbreiding van het leefgebied van de boomkikker, afhankelijk van de uiteindelijke kwaliteit van het ontwikkelde bos. Negatieve effecten op de boomkikkerpopulatie worden daarom ook uitgesloten.

De ontwikkeling vindt voornamelijk plaats op beteeld akkerland en doet geen afbreuk aan de natuurwaarden van het omliggende landschap. Het projectgebied bevat ook een stuk grasland van 0,6 hectare dat geschikt is als leefgebied voor de steenuil. Ten zuiden van het projectgebied ligt echter genoeg geschikt habitat voor de steenuil om deze diersoort te voorzien in de 5 hectare aan optimaal leefgebied die het nodig heeft. Negatieve effecten op het leefgebied van de steenuil zijn daarom niet significant. De steenuil en boomkikker worden verder behandeld in hoofdstuk 5.2 (soortbescherming).

Omdat er ontwikkelingen plaatsvinden binnen de Groene Ontwikkelingszone is het versterken van de ontwikkelingsdoelen verplicht. Ontwikkelingsdoel voor dit deelgebied is de ontwikkeling van lokaal natte graslanden, bossen en boomkikkerbiotopen. De geplande bosontwikkeling op het projectgebied levert een positieve bijdrage aan deze doelstelling.

Los van de gebiedspecifieke kernkwaliteiten zijn er ook algemene kernkwaliteiten die voor alle deelgebieden van het GNN en de GO gelden. Dit zijn ecologische samenhang, stilte, donkerte, openheid en rust.

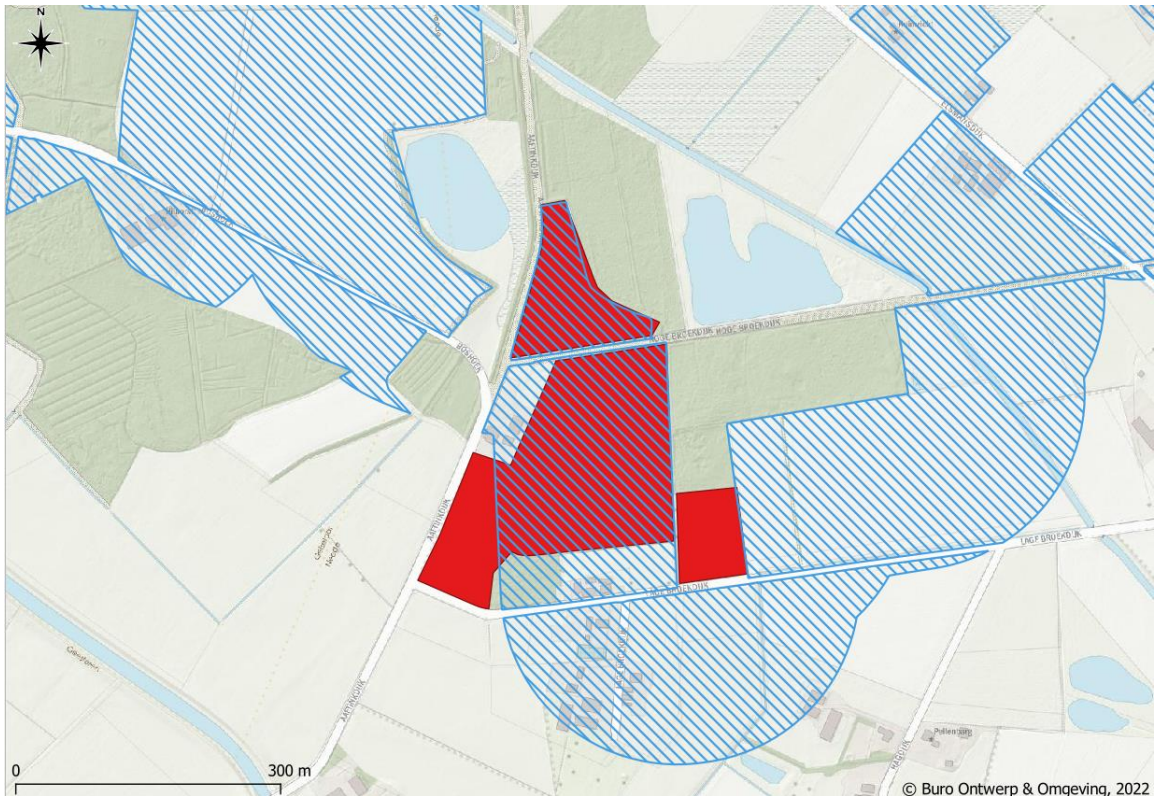
Tabel II: Effecten op de algemene kernkwaliteiten

Algemene kernkwaliteiten	Effecten
Ecologische samenhang	Vooruitgang
Stilte	Vooruitgang
Donkerte	Vooruitgang
Openheid	Kleine achteruitgang
Rust	Vooruitgang

Voor de kernkwaliteiten ecologische openheid geldt dat de openheid van het landschap als geheel niet wordt aangetast, vanwege de grote hoeveelheid grasland en akkerland in de omgeving. Op de andere algemene kernkwaliteiten heeft de ontwikkeling een positief effect.

Beschermingszone natte landnatuur

Een deel van het projectgebied ligt binnen de Beschermingszone natte landnatuur (figuur 5). Het deelgebied waaronder het projectgebied valt (40: Noordijkerveld) bevat natte landnatuur in de vorm van natte heide, poelen en broekbossen. Hieronder vallen de twee poelen in het nabij gelegen Gelders Natuurnetwerk. De beschermingszone dient ter bescherming van de grondwatersituatie rondom deze poelen. Aangezien de nieuwe functie van het projectgebied geen verharding betreft zijn eventuele negatieve effecten op de grondwatersituatie voor de nabijgelegen natte landnatuur niet significant.

Figuur 5. Ligging projectgebied (rood vlak) t.o.v. de Beschermingszone natte landnatuur (blauw gearceerd).

Houtopstanden

Er staan één boom in het projectgebied. Er is in tegenstelling tot houtkap juist sprake van bosontwikkeling. Een kapvergunning is daarom niet nodig.

5.2 Soortbescherming

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen in de ruime omgeving van het projectgebied de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en watervleermuis voorkomen. Alle vleermuissoorten worden op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal worden opgedeeld in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn.

Tijdens de quickscan werden de aanwezige bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van holen en andere mogelijke verblijfplaatsen in bomen. De enige boom in het projectgebied bezit echter geen boomholtes of andere verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. In de in de noordoostelijke bosrand en de westelijke eikenlaan buiten het projectgebied werden wel twee bomen met boomholtes aangetroffen. Deze kunnen gebruikt worden als verblijfplaats door boombewonende vleermuissoorten, maar aangezien de bomen buiten het projectgebied vallen zullen zij behouden blijven. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

In het projectgebied zijn geen gebouwen aanwezig. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. De ontwikkeling van een nieuw bosgebied heeft echter geen negatief effect op de vliegroutes van vleermuizen. Er worden namelijk geen kwetsbare verbindingen aangetast en bosgebieden kunnen ook worden gebruikt als geleiding tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken, bosranden en houtwallen), maar ook in bosgebieden, open plekken in bossen of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Door de uitbreiding van het bosgebied zal het aandeel aan geschikt foerageergebied echter worden uitgebreid.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren (nog) in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de steenmarter, bunzing, wezel en eekhoorn in de omgeving van het projectgebied voorkomen. Van deze soorten kunnen negatieve effecten op de steenmarter op voorhand worden uitgesloten aangezien er geen gebouwen aanwezig zijn in het projectgebied.

De bunzing en de wezel zijn kleine marterachtigen die in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomen (Bouwens, 2017). Alle kleine marters zoeken graag dekking in houtwallen, houtstapels of heggen. Ze nestelen vaak in holen van andere diersoorten. De bunzing wordt vaak aangetroffen in de holen van konijnen, mollen, vossen en dassen, maar bijvoorbeeld ook andere beschutte ruimtes zoals onder boomwortels of bosschages. De wezel nestelt vooral in holen van muizen, ratten en konijnen. Zowel de rust- en verblijfplaatsen als de functionele leefomgeving van de kleine marters zijn beschermd (Veldman & Troost, 2019). Bij de bosontwikkeling in het gebied neemt het oppervlak aan geschikt leefgebied voor deze soort naar verwachting toe. Aan de randen van het gehele projectgebied bevinden zich greppels met braamstruiken. In deze greppels werden meerdere kleine holen aangetroffen die groot genoeg zijn om gebruikt te worden door een wezel. Een takkenhoop aan de oostelijke grens van het projectgebied kan eveneens door beide kleine marterachtigen als verblijfplaats gebruikt worden (figuur 6). De greppels en takkenhoop worden echter niet aangetast als gevolg van de bosontwikkeling. Een toename in verstoring als gevolg van naastgelegen werkzaamheden kan worden uitgesloten. De grond naast de greppels bestaat uit bebouwd akkerland, wat betekent dat tijdelijke verstoringen door agrarische werkzaamheden al plaatsvonden. Daarnaast bevinden er zich meer geschikte verblijfplaatsen (houtwallen en bosschages) rondom het projectgebied. Deze locaties liggen dichtbij genoeg om binnen het potentiële territorium van deze dieren te vallen. Hierdoor zal er geen essentieel leefgebied aangetast worden als gevolg van de werkzaamheden. Negatieve effecten op de bunzing en de wezel kunnen daarom worden uitgesloten.

Figuur 6. De takkenhoop (links) en de bijbehorende locatie (rechts, gele stip)

Eekhoorns bouwen bolvormige nesten in bomen. Deze hebben een doorsnede van 30 tot 50 cm en zijn vooral 's winters goed waarneembaar. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdiervereniging, 2022). In een boom aan de noord-oostelijke bosrand en in een boom langs de westelijke eikenlaan werd wel een boomholte gevonden, deze bomen bevinden zich echter niet binnen het projectgebied. De alleenstaande eik werd ook onderzocht op de aanwezigheid van nesten en holtes, maar deze werden niet aangetroffen. Bovendien wordt de aanwezige boom niet aangetast aangezien het bosgebied juist wordt uitgebreid. Negatieve effecten op de eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Verschillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Tijdens de quickscan werden de grauwe gans, goudhaan, houtduif, matkop en roodborst in of vlak rondom het projectgebied waargenomen. Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstoring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Indien er werkzaamheden plaatsvinden waarbij nesten in struiken en bomen worden verstoord, dienen deze (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen te worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. In het buitengebied van Neede kunnen dit de ooievaar, buizerd, sperwer, havik, boomvalk, kerkuil, ransuil, steenuil, roek en huismus zijn. Negatieve effecten op de buizerd, sperwer, havik, boomvalk en ransuil kunnen echter op voorhand worden uitgesloten aangezien deze in bomen broeden en zich voortplanten in bosgebieden en/of kleinere houtopstanden. De uitbreiding van het bosgebied kan op termijn juist een positief effect hebben op deze soorten. Negatieve effecten op de huismus kunnen ook op voorhand worden uitgesloten aangezien er geen gebouwen aanwezig zijn in het projectgebied.

De ooievaar komt voor in cultuurlandschappen en broedt op schoorstenen, kerktorens, telefoonpalen, in bomen, hoogspanningsmasten of speciaal voor de soort gemaakte ooievaarspalen. De nesten zijn groot en daardoor goed herkenbaar (Vogelbescherming Nederland, 2022). In het projectgebied zijn echter geen nesten van de ooievaar aanwezig. Negatieve effecten op de vaste rust- en nestplaatsen van de ooievaar kunnen worden uitgesloten.

De kerkuil leeft doorgaans in cultuurlandschappen waar ook kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen en bosjes worden aangetroffen. De soort broedt in Nederland in ongeveer 90% van de gevallen in nestkasten die in boerschuren, torens, kerken of kastelen zijn geplaatst en heel incidenteel in boomholten (BIJ12, 2017^a). Boerschuren zijn te vinden op de erven van Aaftinkdijk 2 en Lage Broekdijk 4, maar deze gebouwen vallen buiten het projectgebied. In bomen langs de bosrand en de eikenlaan werden boomholtes gevonden. Deze bomen worden echter niet aangetast als gevolg van de werkzaamheden aangezien ze ook buiten het projectgebied vallen. Door bosontwikkeling verdwijnt wel een fractie van het grasland waar de kerkuil kan jagen. Voor deze soort blijft geschikt foerageergebied echter ruimschoots aanwezig en blijven velden en akkers onderling verbonden met andere open gebieden. Hierdoor zullen potentiële nestlocaties niet geïsoleerd raken en komt de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestlocaties en het functioneel leefgebied van de kerkuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De steenuil is een soort die voorkomt in kleinschalige cultuurlandschappen. Steenuilen broeden meestal in boomholten, nestkasten of nauwe ruimtes in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het beschot. De steenuil is een zeer honkvaste soort die jaarrond gebruikt maakt van het nest (BIJ12, 2017^c). Boerschuren zijn te vinden op de erven van Aaftinkdijk 2 en Lage Broekdijk 4, maar gebouwen bevinden zich niet binnen het projectgebied. In bomen langs de bosrand en de eikenlaan werden boomholtes gevonden. Deze bomen worden echter niet aangetast als gevolg van de werkzaamheden aangezien ze ook buiten het projectgebied vallen. Door de bosontwikkeling verdwijnt wel een fractie van het grasland dat de steenuil als foerageergebied kan gebruiken. Voor deze soort blijft geschikt foerageergebied echter ruimschoots aanwezig en blijven velden en akkers onderling verbonden met andere open gebieden. Hierdoor zullen potentiële nestlocaties niet geïsoleerd raken en komt de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestlocaties en het functioneel leefgebied van de steenuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De roek is een koloniebroeder die van oorsprong voorkomt in vochtige gras- en bouwlanden met verspreid staande houtopstanden (BIJ12, 2017^b). Tegenwoordig worden meer dan de helft van de nesten binnen de bebouwde kom aangetroffen. De nesten worden dicht bij elkaar gebouwd in hoogopgaande bomen en zijn daardoor goed herkenbaar (SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2022). Dergelijke kolonies zijn echter niet in het projectgebied aangetroffen. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de roek kunnen worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk hollenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Hiervan werden de boomklever, boomkruiper, grote bonte specht, koolmees en zwarte kraai tijdens de quickscan waargenomen in de omgeving van het projectgebied. De bomen in en vlak buiten het projectgebied vormen een geschikte broedbiotoop voor deze soorten. Omdat de aanwezige bomen niet worden aangetast en het bosgebied juist wordt uitgebreid kunnen negatieve effecten op deze soorten worden uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn verschillende algemene amfibieënsoorten te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Voor de algemene amfibieën geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de boomkikker, poelkikker, kamsalamander en hazelworm in de ruime omgeving van het projectgebied kunnen voorkomen. Hiervan zijn de boomkikker, poelkikker en kamsalamander op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb) en is de hazelworm nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb). Negatieve effecten op de amfibieën kunnen echter op voorhand worden uitgesloten aangezien akkers en grasland geen geschikt leefgebieden zijn voor deze soorten. Bovendien is er ook geen voorplantingswater aanwezig voor de genoemde amfibieën.

De hazelworm verblijft vaak onder vegetatie en dood hout en komt voornamelijk voor in open bossen, bosranden, heideterreinen, houtwallen en bermen op zand- en lössgronden (RAVON, 2022^a). Het akker- en grasland van het projectgebied voldoet niet aan de omgevingseisen van de hazelworm. Daarnaast liggen de omringende bosranden buiten het projectgebied. Negatieve effecten op de hazelworm kunnen worden uitgesloten.

Vlinders

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder eventueel te verwachten zijn in de omgeving van het projectgebied. Deze vlindersoorten zijn nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb).

De grote vos is een zeldzame, migrerende vlinder die haar eitjes legt rond de bovenste takken van hoogopgaande bomen. In Nederland voorzien iepen in 96% van de gevallen in de voortplantingsplaatsen van grote vossen. Sommige wilgensoorten, de pruim en de zoete kers vullen de overige 4% op (Nederlands Soortenregister, 2022). De soort overwintert als vlinder in oude, houten schuren, in holle bomen en tussen houtstapels. Er werden geen waardplanten en geen potentiële overwinteringslocaties aangetroffen. Negatieve effecten kunnen daarom worden uitgesloten.

De grote weerschijnvlinder gebruikt de boswilg en grauwe wilg als waardplant en komt voornamelijk voor rond oude, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bossen langs beekdalen (De Vlinderstichting, 2022^a). Het projectgebied vormt geen geschikte voortplantingshabitat voor de grote weerschijnvlinder omdat er geen waardplanten aanwezig zijn. Negatieve effecten op de grote weerschijnvlinder zijn uitgesloten.

De iepenpage zet haar eitjes af op diverse iepensoorten, zoals de ruwe en gladde iep en komt met name voor in bosranden, (vochtige) bossen, grotere tuinen en in parken (De Vlinderstichting, 2022^b). Het projectgebied vormt geen geschikte voortplantingshabitat voor de iepenpage omdat er geen waardplanten aanwezig zijn. Negatieve effecten op de iepenpage zijn uitgesloten.

De kleine ijsvogelvlinder gebruikt de wilde kamperfoelie als waardplant en komt voornamelijk voor rond bosranden van loof- en gemengde bossen (De Vlinderstichting, 2022^c). Langs de oostelijke bosrand is in kleine mate wilde kamperfoelie aanwezig. Deze begroeiing valt echter buiten het projectgebied. Aangezien de kamperfoelie niet aangetast zal worden zijn negatieve effecten op de kleine ijsvogelvlinder uitgesloten.

Overige beschermde diersoorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de grote modderkruiper in de ruime omgeving van het projectgebied kan voorkomen. Negatieve effecten op deze vissoort zijn echter uitgesloten aangezien het projectgebied geen aquatische elementen bevat.

Vaatplanten

Op basis van openbare verspreidingsgegevens blijkt dat de strikt beschermde grote leeuwenklauw in de omgeving van het projectgebied te verwachten is. Doordat het projectgebied in het verleden gebruikt is voor intensieve landbouw zal de grond niet geschikt zijn voor deze soort met name omdat de grond is omgeploegd. Negatieve effecten op de grote leeuwenklauw zijn daarom uitgesloten.

Tijdens de quickscan werden alleen algemene plantensoorten waargenomen, namelijk de braam, eik, gewone vlier en grote brandnetel.

5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Nee	Nee	-
	Verblijfplaatsen boom-bewonende soorten	Nee	Nee	-
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Grondgebonden zoogdier-soorten	Strikt beschermde soorten	Mogelijk	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vogels	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoring nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vlinders	Strikt beschermde soorten	Mogelijk	Nee	-
Overige dier-soorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Vaatplanten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

6 CONCLUSIE

6.1 Conclusies gebieds- en soortbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van het project op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde plant- en diersoorten (Wnb). Daarnaast zijn de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden onderzocht.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Door verkeer en het eventuele gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. Omdat één Natura 2000-gebied op minder dan 10 km van het projectgebied ligt vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen van dit Natura 2000-gebied. Indien er bij de ontwikkeling van bos gebruik wordt gemaakt van werktuigen op diesel of benzine is een AERIUS-berekening voor de realisatiefase noodzakelijk. Er wordt daarom aangeraden om gebruik te maken van elektrische werktuigen. De ontwikkeling van bos resulteert na de ingreep niet in een toename van het aantal verkeersbewegingen. Er zal daarom geen toename van stikstofdepositie plaatsvinden in de gebruiksfase. Een AERIUS-berekening voor de gebruiksfase kan daarom achterwege worden gelaten.

Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelingszone en Beschermingszone natte landnatuur

Het projectgebied ligt vlak naast het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en valt deels binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) en de Beschermingszone natte landnatuur (figuur 4). Dit betreft deelgebied 40: Noordijkerveld. De bosontwikkeling sluit goed aan op de ontwikkelingsdoelen van het GNN, de GO en de Beschermingszone natte landnatuur waardoor er geen significante negatieve effecten zijn op de kernkwaliteiten van dit deelgebied.

Houtopstanden

De alleenstaande eik zal behouden blijven. Daarnaast is er in tegenstelling tot houtkap juist sprake van bosontwikkeling. Een kapvergunning is daarom niet nodig.

Soortbescherming

Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten geconstateerd. Het kan wel zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten op de locatie voorkomen. Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet de algemene zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Handelingen die nadelige effecten hebben moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken. Overigens moeten de werkzaamheden plaatsvinden buiten het vogelbroedseizoen omwille de aanwezigheid van algemene broedvogelsoorten.

6.2 Nader onderzoek

Op basis van de uitgevoerde quickscan zijn negatieve effecten op strikt beschermde plant- en diersoorten uitgesloten. Er is geen nader onderzoek nodig en de werkzaamheden kunnen zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

- Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant
- BIJ12 (2022). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 2.0, juni 2022*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Kerkuil, Tyto alba, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Roek, Corvus frugilegus, versie 1.0, juli 2017*. BIJ12: Utrecht, Nederland.
- BIJ12 (2017^c). *Kennisdocument Steenuil, Athene noctua, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- Nederlands Soortenregister (2022). *Grote vos, Nymphalis polychloros*. Geraadpleegd op 19 december 2022 via https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/species/nsr_taxon.php?id=168189&cat=152
- Provincie Gelderland (2018). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022). *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- RAVON (2022). *Hazelworm, Anguis fragilis*. Geraadpleegd op 19 december 2022 via <https://ravn.nl/Soorten/Soortinformatie/hazelworm>
- Rijksoverheid (2021). *Wijzigingswet Wet natuurbescherming en Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering)*. 's-Gravenhage, Nederland: Rijksoverheid.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2022). *De roek wordt heen en weer gejaagd*. Geraadpleegd op 14 december 2022 via <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/de-roek-wordt-heen-en-weer-gejaagd>
- Veldman, J. & Troost, C. (2019). *Brochure Soortenbescherming in Overijssel: Bunzing, egel, hermelijn en wezel*. Zwolle, Nederland: Provincie Overijssel.
- De Vlinderstichting (2022^a). *Grote weerschijnvlinder, Apatura iris*. Geraadpleegd op 19 december 2022 via <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-weerschijnvlinder>
- De Vlinderstichting (2022^b). *Iepenpage, Satyrium w-album*. Geraadpleegd op 19 december 2022 via <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/iepenpage>
- De Vlinderstichting (2022^c). *Kleine ijsvogelvlinder profiteert van goed beheer en warme meimaanden*. Geraadpleegd op 19 december 2022 via <https://www.vlinderstichting.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/kleine-ijsvogelvlinder-profiteert-van-goed-beheer-en-warme-meimaanden>

Vogelbescherming Nederland (2022). *Ooievaar*. Geraadpleegd op 14 december 2022 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ooievaar>

Zoogdiervereniging (2022). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 14 december 2022 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

7.2 Gebruikte websites

www.boerenbunder.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Tolman, T. & Lewington, R. (2008). *Collins Butterfly Guide: The Most Complete Guide to the Butterflies of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf